

**7. PROCEDURY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO – STANDARDOWE PROCEDURY OPERACYJNE,
W TYM ZWIĄZANE Z OCHRONĄ INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ**

SPO-13

OSTRZEGANIE I ALARMOWANIE WOJSK ORAZ LUDNOŚCI CYWILNEJ O ZAGROŻENIU UDERZENIAMI Z POWIETRZA

I. Cel procedury, koordynator działań, podstawy prawne

Cel procedury		Koordynator działań	Uczestnicy
<p>Określenie procesu przekazania komunikatów ostrzegawczych o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, w tym spowodowanych lotem obiektu stanowiącego zagrożenie terrorystyczne typu „RENEGADE” (zwanym dalej „zagrożeniem z powietrza”) dowódcom jednostek wojskowych i organom właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego, z możliwie dużym wyprzedzeniem, tak aby niezwłocznie po wykryciu zagrożenia umożliwić skuteczne zaalarmowanie wojsk i ludności cywilnej</p>		<p>Minister Obrony Narodowej – w zakresie działań instytucji (podmiotów) wojskowych</p> <p>Minister właściwy do spraw wewnętrznych i spraw administracji publicznej – w zakresie działań instytucji (podmiotów) cywilnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych – Dowódca Centrum Operacji Powietrznych – Dowódca Komponentu Powietrznego (COP-DKP) – Dowódca 22. Ośrodka Dowodzenia i Naprowadzania (ODN), Dowódca Mobilnej Jednostki Dowodzenia Operacjami Powietrznymi (MJDOP), Dowódca 1. Regionalnego Ośrodka Dowodzenia i Naprowadzania (RODN) – ministrowie, kierownicy urzędów centralnych – wojewodowie, starostowie, wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) – przedsiębiorcy telekomunikacyjni <i>zgodnie z zapisami art. 176a ustawy Prawo telekomunikacyjne z dnia 16 lipca 2004 r. (Dz. U. z 2016 poz. 1489 z późn. zm.)</i> – Dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB)
Wejście	Wyjście	Podstawy prawne działań	
<p>Uzyskanie informacji o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, w tym spowodowanych lotem obiektu stanowiącego zagrożenie terrorystyczne typu „RENEGADE”</p>	<p>Przekazanie komunikatów ostrzegawczych o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, w tym spowodowanych lotem obiektu stanowiącego zagrożenie terrorystyczne typu „RENEGADE” - dowódcom jednostek wojskowych i organom właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego, tak aby niezwłocznie po</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym 2) ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie 3) ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe 4) ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne 5) ustawa z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej 6) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin 7) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym 8) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach 9) decyzja nr 286/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia do użytku 	

7. PROCEDURY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO – STANDARDOWE PROCEDURY OPERACYJNE, W TYM ZWIĄZANE Z OCHRONĄ INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ

	wykryciu zagrożenia umożliwić skuteczne zaalarmowanie wojsk i ludności cywilnej	służbowego w Siłach Zbrojnych RP <i>Instrukcji funkcjonowania systemu powszechnego ostrzegania wojsk oraz ludności cywilnej o zagrożeniu uderzeniami z powietrza</i>
--	---	--

II. Przebieg działań

1. TRYB URUCHAMIANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

- 1) Dyżurna Zmiana Bojowa Centrum Operacji Powietrznych – Dowództwo Komponentu Powietrznego (COP-DKP) monitoruje polską przestrzeń powietrzną całodobowo, w ramach narodowego i sojuszniczego systemu obrony powietrznej, w każdym stanie gotowości obronnej państwa
- 2) W przypadku stwierdzenia zagrożenia COP-DKP aktywuje system ostrzegania i alarmowania wojsk oraz ludności cywilnej o zagrożeniu z powietrza. Decyzję taką może podjąć Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej (DDOP).
- 3) Za zorganizowanie systemu powszechnego ostrzegania i alarmowania ludności cywilnej odpowiada właściwy terenowo – wojewoda, starosta, wójt (burmistrz, prezydent miasta). W odniesieniu do osób przebywających w obiektach administracji publicznej – właściwy minister (kierownik urzędu centralnego) lub kierujący daną jednostką organizacyjną/podmiotem administracji państwowej.
- 4) W czasie pokoju, w warunkach braku zagrożeń, funkcjonowanie systemu powszechnego ostrzegania i alarmowania o zagrożeniu z powietrza może być sprawdzane w ramach ćwiczeń, a także podczas cyklicznych treningów organizowanych zgodnie z harmonogramem opracowanym przez COP-DKP.
- 5) System powszechnego ostrzegania i alarmowania o zagrożeniu z powietrza jest uruchamiany **doraźnie** w przypadku zidentyfikowania zagrożenia z powietrza dla części lub całego terytorium kraju oraz **na stałe**:
  - w warunkach wprowadzonego stanu wyjątkowego lub wojennego, albo
  - w przypadku wprowadzenia stopnia alarmowego w związku z zagrożeniem terrorystycznym.

2. W PRZYPADKU ZIDENTYFIKOWANIA ZAGROŻENIA Z POWIETRZA	3. W WARUNKACH WPROWADZONEGO STANU WYJĄTKOWEGO LUB WOJENNEGO, ALBO W PRZYPADKU WPROWADZENIA 3 lub 4 STOPNIA ALARMOWEGO W ZWIĄZKU Z ZAGROŻENIEM TERRORYSTYCZNYM Z POWIETRZA
1) Po zidentyfikowaniu zagrożenia Dyżurna Zmiana Bojowa (DZB COP – DKP) przekazuje dyżurnemu RCB komunikat o zagrożeniu i konieczności uruchomienia urządzeń KF radiowej sieci ostrzegania na przewidywanym obszarze zagrożenia	1) Po wprowadzeniu stanu wyjątkowego lub wojennego albo w przypadku wprowadzenia 3 lub 4 stopnia alarmowego w związku z zagrożeniem terrorystycznym z powietrza dyżurny RCB: <ul style="list-style-type: none"> – przekazuje dyżurnemu wojewódzkiego centrum zarządzania kryzysowego (WCZK) komunikat: „UWAGA. ZAGROŻENIE Z POWIETRZA. WŁĄCZYĆ ODBIORNIKI RADIOWEJ SIECI OSTRZEGANIA”, nakazujący natychmiastowe uruchomienie odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania na terenie województwa i prowadzenia nasłuchu w trybie całodobowym – informuje CZK oraz wyznaczone punkty kontaktowe ministrów/kierowników urzędów centralnych/wybranych podmiotów administracji państwowej o możliwym zagrożeniu
2) Dyżurny RCB: <ul style="list-style-type: none"> – przekazuje dyżurnemu wojewódzkiego centrum zarządzania kryzysowego (WCZK) komunikat: „UWAGA. ZAGROŻENIE Z POWIETRZA. WŁĄCZYĆ 	3) Dyżurny WCZK: <ul style="list-style-type: none"> – nakazuje na terenie województwa uruchomienie odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza

**7. PROCEDURY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO – STANDARDOWE PROCEDURY OPERACYJNE,
W TYM ZWIĄZANE Z OCHRONĄ INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ**

<p>ODBIORNIKI RADIOWEJ SIECI OSTRZEGANIA”, nakazujący natychmiastowe uruchomienie odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania na terenie województwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – informuje CZK oraz wyznaczone punkty kontaktowe ministrów/kierowników urzędów centralnych/wybranych podmiotów administracji państwowej o zagrożeniu – informuje Dyżurną Zmianę Bojową COP - DKP o przekazanym poleceniu uruchomienia odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania na terenie kraju 	<ul style="list-style-type: none"> – informuje służby wojewódzkiego systemu ratowniczego o zagrożeniu (PSP, PRM, Policja i inne)
<p>4) Dyżurny WCZK:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nakazuje na terenie województwa natychmiastowe uruchomienie odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza – informuje służby wojewódzkiego systemu ratowniczego o zagrożeniu (PSP, PRM, Policja i inne) 	<p>3) Dyżurny RCB informuje Dyżurną Zmianę Bojową COP - DKP o uruchomieniu odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania na terenie kraju</p>
<p>5) Ośrodki ostrzegania ODN/MJDOP/RODN rozpowszechniają w swoim sektorze odpowiedzialności komunikat o zagrożeniu z powietrza, z wykorzystaniem radiowej sieci ostrzegania</p>	<p>4) Ośrodki ostrzegania ODN/MJDOP/RODN rozpowszechniają w swoim sektorze odpowiedzialności komunikat o zagrożeniu z powietrza, z wykorzystaniem radiowej sieci ostrzegania</p>
<p>6) Dyżurny powiatowego centrum zarządzania kryzysowego (PCZK) po otrzymaniu z odbiornika KF komunikatu radiowego o zagrożeniu, uruchamia procedurę alarmowania ludności cywilnej na terenie powiatu poprzez OGŁOSZENIE ALARMU, w szczególności z wykorzystaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – systemu syren alarmowych – a także: – ośrodków radiowych i telewizyjnych – systemów teleinformatycznych – urządzeń rozgłoszeniowych stacjonarnych i na pojazdach 	<p>5) Dyżurny powiatowego centrum zarządzania kryzysowego (PCZK) po otrzymaniu z odbiornika KF komunikatu radiowego o zagrożeniu, uruchamia procedurę alarmowania ludności cywilnej na terenie powiatu poprzez OGŁOSZENIE ALARMU, w szczególności z wykorzystaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – systemu syren alarmowych – a także: – ośrodków radiowych i telewizyjnych – systemów teleinformatycznych – urządzeń rozgłoszeniowych stacjonarnych i na pojazdach
<p>7) W przypadku gdy PCZK nie dysponuje odbiornikiem KF radiowej sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza, procedurę alarmowania ludności cywilnej na terenie zagrożonego powiatu uruchamia dyżurny WCZK lub rozpowszechnia sygnał o zagrożeniu w sieci alarmowania wojewody</p>	<p>6) W przypadku gdy PCZK nie dysponuje odbiornikiem KF radiowej sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza, procedurę alarmowania ludności cywilnej na terenie zagrożonego powiatu uruchamia dyżurny WCZK lub rozpowszechnia sygnał o zagrożeniu w sieci alarmowania wojewody</p>
<p>8) Ministrowie/kierownicy urzędów centralnych/kierujący daną jednostką organizacyjną/podmiotem administracji państwowej, po uzyskaniu informacji o ogłoszonym alarmie dla ludności cywilnej na terenie właściwym dla usytuowania urzędu, uruchamiają procedurę alarmowania osób przebywających w urzędzie</p>	<p>7) Ministrowie/kierownicy urzędów centralnych/kierujący daną jednostką organizacyjną/podmiotem administracji państwowej, po uzyskaniu informacji o ogłoszonym alarmie dla ludności cywilnej na terenie właściwym dla usytuowania urzędu, uruchamiają procedurę alarmowania osób przebywających w urzędzie</p>

**7. PROCEDURY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO – STANDARDOWE PROCEDURY OPERACYJNE,
W TYM ZWIĄZANE Z OCHRONĄ INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ**

<p>9) ODWOŁANIE ALARMU następuje po komunikacie radiowym z odbiornika KF otrzymanym z Ośrodka ostrzegania ODN/MJDOP/RODN i jest realizowane w trybie przyjętym przy ogłaszaniu alarmu</p>	<p>8) ODWOŁANIE ALARMU następuje po komunikacie radiowym otrzymanym z Ośrodka ostrzegania ODN/MJDOP/RODN i jest realizowane w trybie przyjętym przy ogłaszaniu alarmu</p>
<p>10) Na wniosek Dyżurnej Zmiany Bojowej COP - DKP dyżurny RCB:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przekazuje dyżurnemu WCZK komunikat: „UWAGA. ZAGROŻENIE Z POWIETRZA ODWOŁANE. WYŁĄCZYĆ ODBIORNIKI RADIOWEJ SIECI OSTRZEGANIA”, nakazujący wyłączenie odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza – informuje CZK oraz wyznaczone punkty kontaktowe ministrów/kierowników urzędów centralnych/wybranych podmiotów administracji państwowej o odwołaniu zagrożeniu 	<p>9) Po zniesieniu stanu wyjątkowego lub wojennego albo odwołaniu 3 lub 4 stopnia alarmowego dyżurny RCB:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przekazuje dyżurnemu WCZK komunikat: „UWAGA. ZAGROŻENIE Z POWIETRZA ODWOŁANE. WYŁĄCZYĆ ODBIORNIKI RADIOWEJ SIECI OSTRZEGANIA”, nakazujący wyłączenie odbiorników KF radiowej sieci ostrzegania o zagrożeniu z powietrza – informuje DZB COP-DKP o wyłączeniu odbiorników KF – informuje CZK oraz wyznaczone punkty kontaktowe ministrów/kierowników urzędów centralnych/wybranych podmiotów administracji państwowej o odwołaniu zagrożenia
<p>4. DODATKOWE POTRZEBY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Służba dyżurna RCB, dyżurni WCZK oraz dyżurni PCZK posiadający odbiorniki KF do odbioru sygnałów o zagrożeniu z powietrza uczestniczą w comiesięcznych treningach sprawdzających funkcjonowanie systemu, inicjowanych przez Dyżurną Służbę Operacyjną COP-DKP. Dyżurni PCZK nieposiadający radiowych odbiorników KF biorą udział w treningu pracując w radiowej sieci alarmowania wojewody. W tym przypadku sygnał o zagrożeniu uderzeniami z powietrza rozpowszechnia dyżurny WCZK 2) Treść komunikatów o zagrożeniu, przekazywanych w relacjach COP-DKP-RCB-WCZK określa osoba funkcyjna Dowództwa Centrum Operacji Powietrznych – Dowództwa Komponentu Powietrznego 3) Do ogłoszenia i odwołania alarmu dla ludności o zagrożeniach uderzeniami z powietrza stosuje się formę i treść OGŁOSZENIE ALARMU/ODWOŁANIE ALARMU, określoną w załączniku do <i>rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach</i> (Dz. U. poz. 96) 4) Niezbędne są unormowania prawne dotyczące systemu ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach z powietrza, w celu zintegrowania rozwiązań przyjętych dla systemu wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz systemu powszechnego ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach z powietrza. Propozycje zmian legislacyjnych przedstawi Minister właściwy do spraw wewnętrznych i spraw administracji publicznej (Szef Obrony Cywilnej Kraju) – w terminie 6 miesięcy od czasu przyjęcia KPZK przez Radę Ministrów. 	
<p>5. BUDŻET ZADANIA</p> <p>Koszty przygotowania i funkcjonowania systemu ostrzegania i alarmowania są finansowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na poziomie krajowym i wojewódzkim – z budżetu państwa z części, której dysponentem są ministrowie kierujący działami administracji rządowej, centralne organy administracji rządowej oraz wojewodowie – na poziomie powiatowym i gminnym – z budżetu jednostek samorządu terytorialnego 	

7. PROCEDURY REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO – STANDARDOWE PROCEDURY OPERACYJNE, W TYM ZWIĄZANE Z OCHRONĄ INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ

6. W związku z zawarciem w dniu 10 marca 2017 r. Porozumienia między Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji a Ministrem Obrony Narodowej dotyczącego włączenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do Regionalnego Systemu Ostrzegania, przekazywanie komunikatów dotyczących zagrożeń dla społeczeństwa, informujących o zagrożeniu z powietrza, w tym zagrożeniu typu RENEGADE, zagrożeniu atakiem rakietami balistycznymi, a także zagrożeniu typu chemicznego lub biologicznego, spowodowanego przez obiekt powietrzny lub nawodny zakwalifikowany do kategorii RENEGADE lub M-RENEGADE, komplementarnie do SPO-13, może odbywać się za pomocą Regionalnego Systemu Ostrzegania (RSO), na zasadach określonych w ww. Porozumieniu.